

AKP'nin tam gün yalanı

AKP'nin "Tam gün yasası" Sağlıkta Dönüşüm Programının bir parçası olup sağlığın piyasalaştırılmasının, sağlık hizmetinin hak olmaktan çıkarılıp alınıp satılan bir meta haline getirilmesinin, hekimle hastanın arasına para ilişkisinin sokulmasının adımlarından biridir. Bu bağlamda TTB'nin tam gün yasasına itirazı ilkesel değil, hekimlerin ücretlendirilmesi konusunda getirilmek istenen sisteme, performansa dayalı döner sermaye ödemelerine dolayısıyla sağlıkta dönüşüm programıdır.

DILAY İNKAYA

AKP hükümeti TTB'nin tüm itirazlarına rağmen hekimlerin tam gün çalışma yasasını meclisten geçirdi. Bu yasayla hekimlerin halkın aleyhine olan "ayrıcalıklarını" ortadan kaldırdığı söylemiyle hareket eden AKP, gerçekte hekimlerin kazanımlarını geri letip, halkı da eskisinden daha mağdur duruma sürüklemekten başka bir şey yapmamış oluyor.

Tam gün yasası tek başına ele alınmamalı, AKP'nin "Sağlıkta Dönüşüm Programının" bir parçası olduğu gözden kaçmamalı. Sağlıkta dönüşüm programı, bir bütün olarak değerlendirildiğinde sağlık hizmetini hak olmaktan çıkarıp, piyasalaştırması anlamına geliyor. Sağlık hizmetini alınıp satılan bir meta haline dönüştürme programının parçası olan bir dizi adım uzun süredir atılmakta idi. Bu adımlarla devlete bağlı sağlık kurumlarıyla özel sağlık kurumları ayrımı ortadan kaldırılarak bir eşitleme sağlanmaya çalışılıyor. Bunun daha açık ifadesi kamunun özel sağlık kuruluşu anlayışına uygun olarak yeniden yapılandırılmakta olduğudur. Bu düzenlemelerde Tam Gün

ve Kamu Hastanelerini Birleştirme yasaları önemli bir yer tutmaktadır. Kamu Hastanelerinin Birleştirilmesi yasası ile kamu hastaneleri 'özerk' hale getirilerek işletme anlayışına göre yönetilecek ve bu kurumlara yapılan genel bütçe katkısı ortadan kaldırılacaktır. Tam Gün yasasıyla ise, özelde büyük hastane zincirlerine, kamuda özelleştirilme yolundaki üniversite ve devlet hastanelerine ucuz iş gücü sağlanmasının planlandığını görüyoruz. Tam gün uygulaması, SGK'nın anlaşma yapmadığı, başta muayenehaneler olmak üzere, büyük hastane zincirlerinin dışındaki sağlık kuruluşlarını kapanma durumuna getirecek; hekimleri, düşük ücretle ve güvencesiz olarak, özel hastaneler ile "özerkleştirilmiş" kamu kurumlarından birini tercih etmeye zorlayacaktır. Bu yasayla, hekimlerin çalışma koşullarının, ister kamuda ister özel sağlık kuruluşlarında olsun, giderek ağırlaşacağını öngörmek yanlış olmaz.

Tam gün çalışma, bundan 31 yıl önce, 1978'de çıkartılan "Sağlık Personelinin Tam Süre Çalışma Esaslarına Dair Kanun" ile uygulanmaya konmuş ve hekimlere başta tam gün ve eğitici tazminatı olmak üzere çeşitli kazanımlar getirmişti. Ancak, yasa çıktığından iti-

baren çeşitli engellemelerle karşılaşmış; yasanın öngördüğü ekonomik ve sosyal güvenceler uygulamaya yeterince yansıtılmamış; giderek de yanlış uygulamalarla yasayla elde edilen kazanımlar kısa sürede ortadan kaldırılmıştı. Sonunda da, 1980'de Tam Süre Yasası yürürlükten kaldırılarak, yarı zamanlı çalışmaya yeniden izin verilmişti. Bugün, yeni bir düzenlemeyle, güvencesiz ve kaynağının ne olacağı belirsiz bir ücretlendirme ve esnek çalışma sistemiyle tam gün çalışma zorunluluğu getiriliyor. Bu koşullar 1978'deki koşullardan oldukça farklıdır, çünkü 1978'deki yasada tam gün çalışma esası kazanılmış bir hak olan sabit tazminata bağlı ve sağlık hizmeti de sosyal devletin gerektirdiği gibi sosyalizasyon yasasıyla düzenlenmişti. Oysa günümüz koşullarında, tam günü, Sağlıkta Dönüşüm Programı adı altında yapılan düzenlemelerden bağımsız olarak değerlendirmek bizi yanıltıcı sonuçlara götürecektir. Tam günün getirilmek istendiği koşullara baktığımızda şunları görü-

TAM GÜNÜN HANGİ HÜKÜMLERİ, NE ZAMAN, NASIL VE KİMLERİ ETKİLEYECEK?

•Telif ücretleri de döner sermayeye gelir olarak kaydedilecektir.

•Yöneltirici Radyasyonla çalışan sağlık personelinin günlük çalışma süresi 5 saatten 7 saate çıkacaktır.

•Bir saatlik nöbet karşılığı olarak uzman hekime 5,73 TL, pratisyen hekime 5,15 TL ödenecektir. Bu ödemeler döner sermayesi bulunan kuruluşların döner sermayesinden yapılacaktır.

•Vakıf üniversitelerinde çalışan hekimler, üniversite dışında çalışabilecektir, ancak kendi branşlarında SGK ile anlaşma var ise SGK ile anlaşmalı sağlık kuruluşlarında; kendi branşlarında SGK ile anlaş-

ma yok ise SGK ile anlaşması bulunmayan kuruluşlarda ve kendi muayenehanelerinde çalışabilecektir.

•GATA Komutanlığına bağlı eğitim hastaneleri ile tıp fakültesinde öğretim üyesi ve hekim ihtiyacı nedeniyle talep halinde Yükseköğretim Kurulu ve Sağlık Bakanlığı tarafından hekimlerin istediği sorulmaksızın görevlendirme yapılabilecektir.

•Türk Silahlı Kuvvetlerine bağlı sağlık kurum ve kuruluşlarında ihtiyaç duyulması halinde TSK Sağlık Komutanlığının talebi üzerine üniversite öğretim üyeleri ile kamu sağlık personelinin haftanın belli günleri veya belirli vakalar için yine

hekimlerin istemine bakılmaksızın görevlendirme yapılabilecektir.

•Sağlık Bakanlığına bağlı döner sermayesi bulunan sağlık kuruluşlarında çalışan hekimler, günlük mesai süresi ve nöbet süreleri dışında ayrıca fazla çalışma yaparsa döner sermayeden performansa dayalı ek ödeme alacaktır.

•Sağlık Bakanlığına bağlı döner sermayesi bulunan kuruluşlarda çalışan hekimlere peşin döner sermaye ödemesi yapılacaktır.

•Kurum hekimleri ile tıp fakültelerinde çalışan hekimlere peşin döner sermaye ödemesi yapılacaktır.

•Üniversiteler dahil kamu ve özel sağlık kuruluşları ile özel mu-

ayenehanelerinde çalışan bütün hekimler, zorunlu mesleki sorumluluk sigortası yaptıracaktır. Yaptırmayanlar 5.000 TL idari para cezası ödeyecektir.

•Sağlık Bakanlığına bağlı sağlık kuruluşları ile üniversitelerin sağlık kuruluşları birlikte kullanılmaya başlanacaktır.

•Peşin döner sermaye ödemesi almaya başlayacak hekimlerden gelirlerinin yüzde yirmisi oranında emeklilik için ilave prim kesilmeye başlayacaktır. Hekimler kamuda emekli olmadan ayrılır ise ödedikleri bu primleri geri alamayacak ve bu primler emekli ikramiyesinin hesabında dikkate alınmayacaktır.

yoruz: Sağlıkta Dönüşüm Programının temel dayanaklarından birini oluşturan Genel Sağlık Sigortası sisteminde, sadece prim ödeyebilenlere sınırlı bir sağlık hizmeti sunulmaktadır. Bu sistemde, Sosyal Güvenlik Kurumu'nun (SGK) finanse ettiği hizmet, temel teminat paketinin kapsamıyla sınırlıdır. Bu durum paralı sağlık hizmetinin kamuya da uyarlanması bir adımdır.

Tam gün yasasıyla, üniversite ve eğitim hastanelerinin önüne konulmak istenen temel hedef, nitelikli sağlık hizmeti sunulması, eğitim ve araştırmaların niteliğinin yükseltilmesi değil, bir işletme anlayışıyla yönetilecek olan sağlık kurumlarına daha fazla kazanç sağlanması, daha fazla işlem yapılarak döner sermaye gelirlerinin artırılmasıdır. Bunun yolu da, "performans" olarak adlandırılan ve çalışanlara güvencesiz, özlük haklarından yoksun "sözleşmeli" konumda bir çalışma vaat eden bir sistemden geçmektedir. Bir tür "hizmet başı ödeme" sistemi olan performans uygulaması, özellikle tıp fakültelerinde ve eğitim hastanelerinde olumsuz etkilerini gösterecektir. Ayrıca, tam gün uygulamasıyla, üniversite döner sermaye gelirleri sağlık personeline aktarıldığından azalacak, buna üniversite hastanelerine bütçeden giderek daha az kaynak aktarılması da eklenince üniversite hastaneleri eğitim ve bilimsel araştırmaya ayıracak kaynak bulamayacaktır.

Bu değerlendirmeler, üniversitelerde tam gün uygulamasına geçişle birlikte öğretim

üyelerini bekleyen açmazı ortaya koyuyor: Ya asgari yaşam koşullarını sağlamak adına daha fazla işlem, daha fazla kazanç anlayışının hakim olduğu "performans" uygulamalarının bir parçası olmak, ya da eğitim, araştırma, nitelikli sağlık hizmeti sunumu gibi iyi hekimlik değerlerini sürdürmeye çalışarak düşük bir temel ücret ile yoksulluğa mahkum edilmek. Öte yandan, büyük özel hastanelerde düşük ücretle çalışmak zorunda kalmanın, hekimler için daha iyi koşullar sağlamaya yönelik bir seçenek olmadığı da açık olarak görülüyor.

AKP yeni sistemde hekimlerin gelirinin 17 bin TL'yi bulacağını ifade ediyor ancak bu miktara ulaşabilmesi için bir hekimin günde 20 saat çalışması ya da kuruma daha çok para kazandıran işlemlere ağırlık vermesi gerekiyor. Bu durum özellikle üniversite ve eğitim

hastanelerinde asıl işlev olan araştırma ve eğitimi ikinci plana itecektir.

Bu bağlamda TTB'nin tam gün yasasına itirazı ilkesel değil, hekimlerin ücretlendirilmesi konusunda getirilmek istenen sisteme, performans dayalı döner sermaye ödemelerine dayısıyla sağlıkta dönüşüm programıdır. Bu kamu sağlık kurumlarını sağlık hizmetini pazarlar hale getirecektir. AKP gerek halkın gerekse sağlık personelinin aleyhine olan bu durumu maskeleyerek bu yasanın halkın lehine olduğu yalanını uydurarak hekimle halkı karşı karşıya getirmeye çalışmaktadır. Bu uygulamayla hekimle hasta arasına sokulan para ilişkisinin ve sağlığın özelleştirilmesinin olumsuz etkilerini halk eninde sonunda acı bir biçimde tecrübe edecektir. Ancak sağlık sistemi bir kez çökünce toparlamak çok zor olacaktır. Sağlığın piyasalaştırıldığı en tipik örnek olan ABD'de halk bu sistemin yakıcı sonuçlarını derinden yaşamaktadır. ABD'de sağlık hizmeti son derece pahalı ve milyonlarca insan sağlık güvencesiz yaşamaktadır. ABD, parası olmadığı için ölen insanlarla doludur. AKP'nin getirmeye çalıştığı sistem de budur.

O halde halkın her şey için çok geç olmadan bugünden yapması gereken sağlık personeliyle yan yana gelip "herkese sağlık güvencisi gelecek" talebi doğrultusunda sağlıkta dönüşüm programına karşı çıkmalarıdır. AKP'nin "Tam Gün Yalanına" kanmayıp, eşit ve ücretsiz sağlık hizmeti için mücadele etmeleridir.

TAM GÜN YASASININ TERCÜMESİ

- Biz, tam gün, tek bir işyerinde günde 8 saat çalışalım diyoruz. Onlar, 8 saatte fazla 12, 16, 18, 20 saat çalışın diyorlar.
- Biz, 8 saat çalışıp belirli bir maaş alalım diyoruz. Onlar, size küçük bir maaş verelim ama 8 saatten fazla çalışırsanız ek ücret verelim diyorlar.
- Biz, aldığımız ücretlerin tamamı emekliliğe yansıtılsın diyoruz. Onlar, ücretinizin yarısından azı emekliliğe yansıtılacak diyorlar.
- Biz, emekli maaşlarımız düşük diyoruz. (Hakimin emekli maaşı 3000 TL, 30 yıllık Uzman Hekiminki 1350 TL) Onlar, maaşınızdan her ay fazla kesinti yapalım (300 TL ye kadar) emekli maaşınız artsın diyorlar.
- Biz, emekli maaşımız hemen artsın diyoruz. Onlar, bugün maaştan kesintilere başlarsak 25 yıl sonra emekli maaşınız 2,500 olacak diyorlar.
- Biz, 8 saat çalışıp insanca bir maaş diyoruz. Onlar, 8 saatten fazla çalışın hasta başı prim veririz diyorlar.
- Biz, bir günde bakılan hasta sayısı önemli değil, sağlık ciddi bir iştir önemli olan kalitedir diyoruz. Onlar, biz anlamayız kaç hasta bakarsan o kadar para alırsın diyorlar.
- Biz hastaya yeterince zaman ayıralım hatalar olmasın diyoruz. Onlar, zaman önemli değil ne kadar çok hasta bakarsan o kadar çok para alırsın. Hatalar içinde meslek sigortası yaptırırısın diyorlar.
- Biz, sadece bir işyerinde çalışıp insanca geçinelim diyoruz. Onlar, ilaveten ikinci bir hastanede çalışma hakkı getireceğiz diyorlar.
- Biz, sağlık ciddi bir iştir. İnsanca bir ücret verin 8 saat çalışalım diyoruz. Onlar, mesai bitiminden sonra çalışmaya devam edin hatta ikinci bir devlet hastanesinin de de çalışma hakkı veriyoruz diyorlar.
- Biz, maaşımızı devletten alalım diyoruz. Onlar, yarısını devletten yarısını da döner sermayeden alacaksınız diyorlar.
- Biz, döner sermaye ye para nereden gelecek diyoruz. Onlar, birazı devletten birazı da hastaların ödediği farklardan gelecek diyor.
- Biz, iş güvencemiz olsun diyoruz. Onlar, Aile Hekimleri zaten sözleşmeli, Kamu Hastaneler Birliği yasasıyla hastane çalışanları da sözleşmeli olsun diyorlar.
- Biz, nöbet ücretleri makul bir seviyede olsun diyoruz. Onlar nöbet ücretine % 50 zam yaptık uzman doktor 1 saat nöbet için 5,7 TL alacak diyorlar. İş kanunda nöbet ücretleri normalinden % 50 zamlı ödenir ama biz size normalin çeyreği kadar vereceğiz diyorlar.
- Biz, işçiye %2,5 arttı %2,5 zam verdiniz. Ama hasta katılım paylarını %33 ile %150 arttırdınız bu sosyal devlet ilkesine sığmaz diyoruz. Onlar, diyor ki bu daha başlangıç.
- Biz, doğru düzgün bir maaş diyoruz. Onlar, maaş artı sabit ek ödeme ile uzmana 3000 pratisyene 2.300 TL maaş (polise 2000TL hakime 5000TL) diyorlar.
- Biz, muayene katkı payları eskiden yoktu şimdi yeniden parasız olsun diyoruz. (sağlık ocağında 2, devlet hastanelerinde 8, özellerde 15 TL alınıyor) Onlar, bu miktarlar halkın ödeyebileceği kadar gerekirse arttırabiliriz diyorlar.
- Biz, Öğretim üyelerinin tek işi hasta muayenesi değildir. Öğrenci eğitimi, asistan eğitimi, araştırma yapmak gibi görevleri de vardır. Siz performans dersiniz, hasta başına para dersiniz eğitim kalitesi düşer, araştırılacak hastalar zarar görür diyoruz. Onlar, olsun biz baktıkları hasta sayısı, yaptıkları işlem kadar para öderiz diyorlar.
- Biz, öğretim görevilerine doğru düzgün bir ücret verilsin diyoruz. Onlar, baktığı hasta sayısı, yaptığı ameliyat sayısı kadar para vereceğiz. Yetmiyorsa ikinci bir devlet hastanesinde ek iş yapsın isterse 7x24 saat çalışın diyorlar.
- Biz üniversitelerde araştırma yapmak için döner sermaye gelirlerinin % 5'inden fazla para ayrılсын diyoruz. Onlar araştırmaya gerek yok %5 yeterlidir diyorlar.
- Biz diyoruz ki insanca ücret... Onlar diyor ki 17 milyar maaş vereceğiz.
- Biz diyoruz ki, nerde? Yalancının mu mu yatsıya kadar yansın mı?
- Biz, hastalar hiç ücret ödemededen tedavi olsun diyoruz. Onlar, hayır katılım payı ödeyecekler. İlerde sağlık sigortası da yaptıracağız, gerekirse kasko diyorlar.
- Biz, fazla radyasyona maruz kalan sağlık çalışanları haftada 25 saat çalışın diyoruz. Onlar, 35 saat çalışın diyorlar.
- Biz, fazla çalışılan her saat ücretlendirilsin çalışanın hakkı verilsin diyoruz. Onlar, 130 saatten fazla çalıştırsam ücretini ödemeyeceğim babasının hayrına çalışın diyorlar.
- Biz, icap nöbetleri ücretlendirilsin (angarya olmaktan çıksın) diyoruz. Onlar, icap nöbetleri için uzman doktora saat başına 2 TL vereceğiz diyorlar.
- Biz, grevli toplu sözleşmeli sendika hakkı istiyoruz. Onlar, hakta neymiş sözleşmeli çalışın(4c) bizde istediğimiz zaman Tekel İşçileri gibi kapının önüne koyalım diyorlar.
- Biz, 8 saat çalışıp akşam evimizde çocuklarımızla, evimizle ilgilenebiliriz diyoruz. Onlar, insanca yaşamak istiyorsanız 7x24 saat çalışacaksınız diyorlar.
- Biz, Kurum hekimlerinin maaşları düşük diyoruz. Onlar, tam günü unutup kurum hekimleri iki işte çalışabilir, işyeri hekimliği yapsın diyorlar.
- Biz BU UCUBE YASAYI geri çekin diyoruz. Onlar, bu daha başlangıç diğerleri yolda yakında o yasaları da çıkaracağız siz o zaman görürsünüz diyorlar.